

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครอง
ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นางสาวทัศนีย์ มหาวัน

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณ อรุณรัตน์ ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ คุณพันธ์ กรรมการ

อาจารย์ทันตแพทย์ทรงวุฒิ ตวงรัตนพันธ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครองในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครอง โดยอาศัยแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมตามแบบจำลอง PRECEDE-PROCEED ซึ่งแบ่งเป็น ปัจจัยนำได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพเด็ก ปัจจัยเอื้อได้แก่ การเข้าถึงแหล่งบริการทันตกรรม การเข้าถึงแหล่งขายอาหาร ขนมห้าหรับเด็ก การเข้าถึงแหล่งขายอุปกรณ์แปรงฟันเด็ก และปัจจัยเสริมได้แก่ การได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพเด็กจากสื่อมวลชน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากญาติ เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และหน่วยงานต่างๆ ทำการสูมตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากผู้ปกครองของเด็กอายุ 2-3 ขวบ ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2539 ได้ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กของผู้ปกครองและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม พร้อมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตสภาพการดำรงชีวิตและพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กของผู้ปกครอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม

สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครองใน อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ อยู่ในระดับไม่ดี-พอใช้ โดยเมื่อพิจารณาพฤติกรรมแต่ละด้านพบว่า พฤติกรรมการ ทำความสะอาดเหงือกและฟันให้เด็ก และพฤติกรรมการตรวจฟันเด็กอยู่ในระดับพอใช้ ส่วน พฤติกรรมการให้นม อาหาร ขนมแก่เด็ก และพฤติกรรมการพาเด็กไปพบทันตแพทย์อยู่ในระดับ ไม่ดี

2. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครอง พบว่า ปัจจัยนำด้านความรู้ ความเชื่อ เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพเด็ก และปัจจัยเสริมด้านการได้รับ ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพเด็กจากสื่อมวลชน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการ ดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัย เชื้อและปัจจัยด้านอื่นๆไม่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครอง เมื่อเรียงลำดับความสำคัญพบว่า ปัจจัยนำด้านความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพฟันเด็กของ ผู้ปกครองมีผลต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2-3 ปีของผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยเสริมด้านการได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพเด็กจากสื่อมวลชน และ ปัจจัยนำด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพฟันเด็กของผู้ปกครอง ตามลำดับ

Thesis Title: Dental Health Care Behavior of Parents of 2-3 Year Old Children at Saraphi District, Chiang Mai Province

Author: Miss Thasanee Mahawan

M.Ed.: Health Promotion

Examining Committee:

Assist. Prof. Sapon Arunrutana	Chairman
Assist. Prof. Aunnop Koonphandh	Member
Lecturer Songvuth Tuongrattanaphan	Member

Abstract

The purpose of this study was to investigate the dental health care behaviors of parents of 2-3 years old children at Saraphi district, Chiang Mai Province, and the factors which affect their dental health care behaviors. The study focused on three factors based on the PRECEDE-PROCEED model. The first was the predisposing factors which include knowledge, beliefs, and attitudes toward children's dental health care of parents. The second was enabling factors which include the accessibilities to dental health service, food shops, grocery stores, and shops that sell tools for dental hygiene. The third was reinforcing factors which include dental health care information received from mass media and social supports from relatives, neighbours, and local public health centers. The sample size of 282 cases was obtained through multi-stage sampling technique. The tools used in gathering the data were interview questionnaires, in-depth interview and observation. The

data were analyzed by means of, the SPSS/PC[†] to obtain the frequency, percentage, mean, standard-deviation, and stepwise multiple regression.

The findings were as follows:

1. The dental health care behaviors of parents of 2-3 years old children were at the poor to average level, with the oral cleaning and oral examination at the average level, and the feeding pattern and dental visits at the poor level.

2. Such predisposing and reinforcing factors as parents' knowledge, their beliefs, and information received from mass media had positive effects on the dental health care behaviors of parents at the .01 significant level, while the enabling factors did not. When ranked in order of importance, the beliefs of parents on dental health care were placed first in influencing the health care behaviors of parents, dental health care information received from mass media second, and knowledge of parents on dental health care third.